

National Democratic Institute
49 A Volodymyrska Street,
Section 1, floor 3
Kyiv, 01001
Tel.: +380 (44) 364 30 56

Національний Демократичний Інститут
вул. Володимирська, 49-а,
секція 1, поверх 3
Київ, 01001
Тел.: +380 (44) 364 30 56

**НДІ засуджує фіктивні референдуми в Україні,
які порушують верховенство права та міжнародні виборчі стандарти**

Четвер, 22 вересня 2022 року

ДЛЯ НЕГАЙНОГО РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Контактна особа: Поліна Чавез Алонзо

media@ndi.org

Після жорстокого та неспровокованого вторгнення Росії в Україну 21 вересня Володимир Путін оголосив про підтримку референдумів, які будуть проведені в чотирьох областях України щодо відокремлення від України та входження до складу Російської Федерації. Національний Демократичний Інститут (НДІ), який брав участь у спостереженні за понад 150 виборами та референдумами в понад 70 країнах, зокрема в Україні, засуджує оголошені референдуми, які є незаконними з точки зору законодавства України та не відповідають міжнародним виборчим стандартам.

«Запропоновані референдуми в Україні є незаконними і нелегітимними одночасно та не відображають волю українського народу, і тому не повинні проводитися і визнаватися міжнародним співтовариством. Скоріше вони є цинічним прийомом Володимира Путіна та його поплічників, спрямованим на підрив суверенітету України, демократії, територіальної цілісності та незалежності», – заявив президент НДІ Дерек Мітчелл.

[Конституція України](#) чітко вказує: 1) будь-який референдум, який вирішує питання територіальної цілісності країни, має бути “всеукраїнським” референдумом із залученням всіх приблизно 35 мільйонів виборців, зареєстрованих в країні;¹ 2) розгляд проведення такого референдуму вимагає підписів трьох мільйонів громадян, які мають право голосу², з усієї країни; 3) виключно парламент (Верховна Рада України), або президент країни можуть ініціювати проведення “всеукраїнського референдуму”; та 4) такий референдум має проводитись Центральною Виборчою Комісією. Жодна з цих умов не була виконана, а тому запропоновані референдуми є незаконними.

Крім того, Україна є членом Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) та Ради Європи (РЄ), що зобов'язує її до проведення всіх виборів та референдумів відповідно до міжнародних стандартів. Венеціанська Комісія Ради Європи³ надає чіткі рекомендації для держав-членів щодо проведення референдумів. Це включає забезпечення наступних умов: 1) повага до основних прав

¹ “Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України.” Конституція України Стаття 73.

² Потрібні підписи не менш як у двох третинах з 24 областей і не менш як по 100 000 підписів у кожній області.

³ Венеціанська Комісія “[Кодекс належної практики щодо референдумів](#)”.

людини (як це задокументовано в Загальній декларації прав людини); 2) виборці можуть вільно визначати спосіб голосування та голосувати таємно; 3) свобода преси та збалансоване висвітлення в пресі, зокрема офіційними ЗМІ; 4) організація процесу неупередженими органами; 5) як громадянські, так і міжнародні спостерігачі можуть бути свідками всіх аспектів процесу; та 6) наявність ефективної системи оскарження як рішень, так і результатів. Жодної з цих структурних ознак не забезпечено в жодній з чотирьох областей, і, отже, запропоновані референдуми не можуть відповідати міжнародним стандартам виборів, які заслуговують на довіру.

Отже, результати будь-яких подібних референдумів не можна вважати легітимними, і їхні результати не можуть і не могли б відображати справжнє волевиявлення українського народу. НДІ закликає до скасування чотирьох референдумів з поваги до верховенства права, міжнародних стандартів виборчої доброчесності та народу України, а також до негайного припинення незаконного вторгнення Росії в Україну та відновлення її суверенітету, незалежності і міжнародно визнаних кордонів.

###

*НДІ є неприбутковою позапартійною неурядовою організацією, яка співпрацює з партнерами у всьому світі задля зміцнення та захисту демократичних інституцій, процесів, норм і цінностей для забезпечення кращої якості життя для всіх.
НДІ прагне світу, де панують демократія та свобода, з гідністю для всіх.*